

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Legatvs Apostolicvs, Sev Concionvm, De Iohannis
Baptistae, Magni, Adversus Incestum reliquaqué peccata
Herodis, Libertate, Notae**

Bosquier, Philippe

Coloniae, 1612

Echo Concionis VI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56132)

bus constitutus, anticipationis argumento, voluntatem peccandi possit retardare, quod non accidit habenti domi suam Herodiadem.

Denique, locorum distantia, mora itineris possunt, propter magnam illam humane voluntatis mobilitatem, nonnunquam efficere, ut malum non fiat, quod constitutum est: *Differ, habent parue commoda magna morae.* ait ille.

Ouid.

Quisquis domi Herodiadem suam habet, mox ut voluit, fecit dictum, factum.

Draco itaque Atheniensium legislator optimè quoque, quem statuit, *curatorem, cum pupillorum matre non habitare.*

Fuga opus est, victoriam peccati carnis adfectanti. Nervosissimè igitur Iohannes, cum dixit, *Non licet tibi habere uxorem fratris tui.*

Felix qui eadem ausit, & sic possit. Sed Iohannes Phoenix fuit, non modò viuendi genere, sed & dicendi. Conemur tamen quæ possumus, imitari, ac sequi vel a longè.

Est aliqua prodire tenus, si non datur ultra.
Si æquare, nedum superare, non possumus; saltem vestigijs insistamus.

ECHO

CONCIONIS VI.

THEMA. *Cum autem corripere tur Herodes ab illo, de Herodiade uxore fratris sui, & de omnibus malis, quæ fecit. Luc. 3.*

Facta repetitione vsitata, sic propositum,

- Dicendū hodie mihi
- 1. Iohannem Bapt. fuisse Concionatoribus optimū;
  - 2. Unde potuerit Iohannes, homo tam solitarius, omnia Regis peccata tam distinctè retere;
  - 3. Quæ singulariter peccatis potentiorum accedunt. AVE.

Iohannem Baptistam fuisse in Concionatoribus optimum.
 Vt Cicero Latinorum Oratorum, Virgilius Poëtarum Princeps extiterit; sic Iohannes noster (Auditorum) Concionatorum fuit; sed & quotquot, pari cum illo viâ processerunt aut procedunt, videntur mihi in optimorum Concionatorum classe numerandi.

In omni enim rerum genere, illæ omnino optimæ putantur, quæ optimè finem, propter quem sunt, consequuntur.

Sed Iohannes horsum venerat, ut pararet *E omnia plura perfectam*. ut faceret *aspera in vias planas*, & populos bearet in Cælo & in Terra, vel potius beatitudinè pararet.

Et nos quoque *tendimus huc omnes*, aut huc diuinitus instituti sumus.

Aspera autem in *vias planas* non sunt melius, neque compendiosius peccata de medio populorum euelluntur, quam Seueritate, Acrimonia & Ordine, post vultu Sanctitatè, quam in Iohanne summam fuisse, iam proximis retrò diebus, copiosissimè ostendimus.

Iohannes autè & acriter & ordinatè processit. Ergo An non Sal illud optimum, quod maxime saluum mordax, ad putredinem iam subortam sistendam, arcendam illam quæ possit suboriri?

Lima nonne quo mordacior, hoc melior? Rubrum enim, quæ debet, talis facilius pleniusque detegit.

Gladius ferreus an non aureo melior hoc ad spectandum? Non enim ut diuitem faciat eum, qui illo utitur, gladius inuentus est, sed vel ut defédaret ab hoste, vel hostem offéndaret, utrumque autem melius ferro, quam auro consequimur. Ergò, verè illa meliora, quæ a priora suu finè. Seueritate verò acrimoniaque concionu plura emendari, quæ blanda indulgentia, quis nesciat?

Aquarum ad lotionem optimæ, quæ amarissima (vti heri ex Aristotele docebamur) vt contra ad potum nem optimæ quæ dulcissima.

Iohannis autem acrimoniam videte nunc mecum. *Prima vox eius de Penitentia, & de Penitentia.*

illi optimi Concionatores censendi, qui finem suu optimè attingunt.

Quod fit Seueritate & acrimonia,

nis fructibus fuit. Altera de securi ad radicem posita.

Deinceps, genimina viperarū hos & illos appellat.

Nullius qualiacūq; peccata dissimulabat, nō Regis adulterū, non reliqua eius mala: neminem intactum, si peccaret, relinquebat. Alta illi cum hominibus ipsi pax, bellum cum vitijs acerrimum.

Ordinem verò, quo processit, quis non putet longè optimū? A minimis, ad maximos peruenit, s. per gradus, ab imis ad summa. Cū benè Publicanos, milites, meretrices &c. corripuisset, tandē in ipsam quasi peccati arcē, ad ipsum Regem peruasit, Herodem de Herodiade corripuit, dicens *Non licet tibi habere &c.*

Et apto ordine,

Canem primum coram Leone verberauit, vt est in prou. Vt populi ita secum argumentarētur; Ita Reges flagellat Baptistā? Ita cum illis nihil dissimulat? Ita Regibus non licent adulteria? &c. Vt igitur nobis homuncionibus.

Deinde, cum videret, quod sæpè *miseros facit populos peccatum*, non tantum suum, sed etiā alienum, & maxime Regum (vti ex recensione populi, per Dauidem imperata, liquet, cuius occasione, tot hominum milia peste tridua prostrata sunt) sicq; vt est in prouer.

Crus peccatum sui dependit, & patres comedunt vnam acerbam, & dentes filiorum obstupescunt;

Horat.

Quidquid delirant Reges, plectuntur archiui.

Cum deniq; intelligeret, de corrupto aut correcto Rege, totam populi vel salutē vel ruinam pendere, recte bonoq; ordine (vt compendio totam Iudæam reformaret, vt sordidissimum illud Augie stabulū purgaret, & viam Domino bonus præcursor pararet) ad Regē Herodem, totamq; eius Curiam serid increpandam, & ad regulam reuocandam, animū cōuertit.

A plebecula, ad caput transitu facto,

Ad radicem porius, quā ad ramos singulos putauit securim conferendam, si vellent arborem illam peccati tolli, quæ sic totam Iudæam obumbrabat.

Ad Regem, & ad Regiam, quasi ad totius mali & scandalorum fontem, non ad exiguos riuulos aut plebeculam, putauit obices aggeresque omnes suos cōferendos.

Si cuius fluminis multicipitis varia ostia aut varii
riuli, agrum, messem, pastumque omnem sternent,
velles autem pro viribus, inaudationem illam late
grassantem coercere; an ad riuulos singulos obicibus
claudendos te conferres operam multam perditurus,
an verò ad alueum ipsum ac fontem, vnde tota illa vis
aquarum erumpit?

Hostem late depopulantem vis breui superari: ar-
cem ipsam, & belli sedem inuade. Exercitum vno gla-
dij ictu vinci? cum Iuditha caput capitis, id est Holo-
fernum pete, & obrunca. Capita papauerum decuti-
ens olim Tarquinius Superbus id signabat.

Hominem vis citò mori? caput tantum & cor po-
re. Regnum & regiones vis ad bonam frugem redire
aut Abbatiam? Reges reforma.

Frustrà fecerit sapiens per plura, quod facere possit
per pauciora.

Regnum peccati per omnem Iudæam volebat Jo-
hannes euertere? Vno velut ictu totum radicibusq; sub-
uertebat, Regiam Herodis corruptissimam, & Regem
ipsum machinis acrimie reprehensionum quatendo,
& dicendo, *Non licet tibi hoc*. & corripiendo *de omnibus*
malis quæ fecit, tam priuatim, & domi, quam publicè,
militiæ & fori.

Integros & rotos populos simul & semel sanat, qui
Regem vnum sanat.

Non calicem vnum, vni sanando propinat, sed
publicum fontem salutiferum facit, qui Regem bene
instituit.

Vt maius malum est, publicum fontem, ex quo
omnes aut bibunt, aut cibis coquendis hauriunt,
quam vnius poculum inficere; sic latius patet
bonum est, Regem, quam quosuis è plebe refor-
mare.

Pro capitis bona aut aduersa valetudine, reliqua
membra se habent.

Vt vno admissò absurdo, multa sequuntur absurda
& amissi aut regula, ad quam omnia diriguntur, re-
curua manente, nil nisi curuum faber facit; sic ma-
Reg

Y cuius
vnius vel
morbo
vel sanita
te, tota
Resp. vel
egra vel
sana,

Rege, in suo errore, derelicto, multorum errorem popu-
lorum consequi necesse est.

Fides, Moreque quilibet, facile popelli subeunt ani-
mos, tam magnis autoribus.

Bene formandi, aut reformandi Regis vnus labor,
ad vnum aut paucos pertinet quidem, sed fructus
messisque ad omnes redit.

Exemplo enim Regum inprimis, tam hi quam illi
corrigitur.

Deinde a bene formati Regibus, subditi habentur
humanius.

Denique, diuinitus ob peccata Regum non feriuntur
&c. Itaque sapienter Plato in Siciliam ad Dionysium
formandum nauigauit

Vide Plurarch tom. 2. moral. tract. quod sit philosophan-
dam cum Regibus.

Item Mazarinum quendam scriptorem Italum in psal.
50. distursu 10. & 12. cuius loca notare potui Romæ, legere
autem omnino non potui.

Ut medicus prudens oculum sanare malit, qui pro
multis videat, multosque custodiat; sic philosophus
& Ecclesiastes bonus, promptior erit ad curandum ani-
mum eius, quem pro multis procurare videt, &
qui debeat multis sapere, philosophari & iustitiam
colere.

Hortulanus studiosius radicem, quam ramos ir-
rigat.

Peritus quoque aliquis aquæ inueniendæ & con-
ducendæ quod de Hercule, & multis veteribus nar-
ratur non tam libenter in deserti angulo, in vsum
paucolorum, fontem aperire conabitur, quam fluui-
os perennes, ad vrbes illustres Romam, Florentiam,
Antuerpiam, aut in arces, hortos, lucosue regio deri-
uare. Vult scilicet, bonum suum esse sui maximè dif-
fusiuum, & parere latissimè.

Ita & philosophus, aut Ecclesiastes publici boni
studiosus, malit Rege vno auditore vti, quam populo
alioqui multo, non ex ambitione, sed amplioris vti-
litatis cupiditate, quæ vnus illius reformationem

Regis in-
tractio
publicum
bonum,

Itaque ei
studiosus
vacandū
Concio-
natorib⁹.

est consequutura.

Qui Principem vel vnicum format, is simul ac semel velut publicè, & coram toto regno philosophatur, in amplissima Academia; qui autem coram populi etiam grandi multitudine, is velut vnus aut paucorum puerulorum est pædagogus; id est, Regis vnus benè sapienterque instituti vtilitas ad plures peruenit, quam multorum è populo æquè diligenter instructorum.

Igitur Baptista noster Ecclesiastes sanè eximius, qui omnia in aduentum Christi reformaturus, Regè ipsum & Curiam, quouis Augèæ stabulo sordidiores, conatus est perpurgate, corripiens Herodem non modò adulterij cum Herodiadè, sed de omnibus etiam malis cæteris quæ fecit.

Ergò quo Iohannes pede & ordine, illo nos Ecclesiastæ etiam procedamus, audiamusque nonnunquã, quod Rex Syrus aliquando præcepit Ducibus equitum sui, dicens; Ne pugnetis contra minimum aut contra maximum, nisi contra solum Regem Israel Achab. Plerique tamen multi multò aliter. In plebeculam enim & creberrima & vrgentissima fulmina torquent; in Potentes ne gry quidem, aut dumtaxat placentia. Itaque, quo loco sit Respub. & Ecclesia videmus. Sed hæc alias.

II.

Vndè potuerit Iohannes homo tam solitarius omnia Regis peccata tam distinctè rescire.

Sed vestram fidem! an non miramini Auditores, vndè, aut quã Baptista hic noster, homo eremita, in terra deserta, & maximè inuia, iam tot annos abditus, nulli pænè cognitus, quam sibi & Deo, nullumque pænè cognoscens, omnia hæc scire potuerit? Cum corripitur Herodes ab illo de Herodiadè vxore fratris sui & de omnibus malis quæ fecit, ait Euangelista.

Vndè enim tandem ille didicerat, Herodem Regem adulterum fuisse?

Vndè adulteræ nomen? Cùm corripere tur (ait Lucas) de Herodiadè, non de anonyma quadã & sibi ignota Vndè

Luc. 3.
Mirabile
hominẽ
Eremitã
multa tã-
quæ di-
stinete
scisse.

Vndè, concubinam illam Herodis non fuisse libe-
ram, sed coniugatam? De vxore alterius inquit corri-
pibatur Herodes

Vndè, fuisse illam vxorem fratris Herodis? Cum cor-
ripere de Herodiade vxore fratris. Dicebat enim; non li-
cet tibi habere vxorem fratris tui. Luc. 3.

Vndè, fuisse Philippi, cum Herodi alij quoque fra-
tres essent? Marc. 6.

Vndè, quætera Regis facinora? Nàm Lucas ait, ab
illo correptum Herodem non modo de adulterio,
sed, & de omnibus malis quæ fecit. Luc. 3.]

- 1. Adulterium;
- 2. Incestum;
- 3. Nomen proprium
- 4. Gradum affinitatis, est inquit v-
- 5. Totam Regis vitam, & eius (vt sic
vocem) legendam, plumbeam
certè non auream. Quidquid pec-
cavit, arguit.

Notat enim ille
distinctissimè

- 1. Adulteræ;
- 2. Mariti eius;

Vndè tandem, Eremitæ huic tam distincta Regis,
& rerum Curia maximarum cognitio?

Rimatus omnia, tandem putem, cognoscere po-
tuisse, vijs, quas nunc ponam.

- 1. Spiritu Prophetia;
- 2. Visu ipso;
- 3. Confessione Regis publica, aut consul-
tatione;
- 4. Delatione priuata vnus boni viri,
vel paucorum.
- 5. Publica vulgi fama.

Scire hæc po-
tuit Iohannes,
vel

Scire autem
potuit,
vel
1. Spiritu
Prophete-
tiæ.

* 1. Spiritu Prophetia, quo multa docentur Prophe-
tæ, vel iam præterita ad reprehendum, vel alioqui
futuram ni obfisteretur, ad impediendum.

2. Reg. 12. Nathani Prophetæ adulterium he-
mici.

micidiumq; Davidis iam satis pridem commissa, nec vlli adhuc cognita, Deus reuelare debuit profecto, & reuelauit, cum illum monitorem ad Regem destinauit.

Nec crimina dumtaxat ipsa reuelauit, sed & pleraque eorum circumstantias. Ait enim.

Ibid. Tu enim fecisti absconditè, ego autem faciam verbum istud in conspectu omnis Israel, & in conspectu Ierusalem.

Et, *Vriam occidisti, & quidem, gladio filiorum Ammon.*

4. Reg. 1. Elias diuinitus iussus est occurrere nuncijs Regis Ochozia proficiscentibus ad Beel-zebub Deum Accaron, scitatum eius oracula, de Regis vel morte, vel conualescentia, & sic increpare: *Numquid non est Deus in Israel, ut eatis ad consulendum Beel-zebub Deum Accaron? Quamobrem hæc dicit Dominus; De lectulo, super quem ascendisti, non descendes, sed morte morieris.*

4. Reg. Eliseus, Deo reuelante, didicit, Giezi scutum suum, à Naaman principe militiæ, stolas accepisse, quas ipse Eliseus, antè sibi oblatas iam respiciat, ut auarum castigaret.

Non videns, vidit Giezi fraudulentam auaritiam.

Iohan. 4. Samaritana ipsa vim illam in propheta agnouit, cum (postquam Christus & quorundam maritus habuisset, & qualem nunc haberet, & quæ hæcenus ipsa gessisset, ipsi coram verissimè enunciaisset) subdidit; *Domine, ut video, propheta es tu.*

Huc facit, quod qui postea propheta dictus fuit, antè *videns* adpellabatur (1. Reg.) quod multa alijs ignota peruideant.

Iohannes igitur homo plus quam propheta, spiritu prophetiæ etiam potuit ista omnia, ad reprehendendum, peruidisse.

Quidam.

Sepè etiam in similibus, est Deus in nobis, agnoscimus illo,

Sedibus æthereis spiritus ille venit, cum Potentem peccata

peccata reprehendimus.

* 2. V. 114. 1790, vel cum Herodes ipse ad Iohannem in deserto concionantem audiendum, cum ipsa Herodiade non tam regni, quam regij cordis regina, & filia Salome communibus delicijs, carpento simul vetti ventirent, cultu vtrunque meretricio, & plane alio, quam Regem senescentem iam, & ipsam Herodiadem iam annosiore (vtpote Salomes iam saltantis, & viro maturæ matrem) dececet, & oculis plenis adulterij (vt loquitur D. Petrus.)

2. Adspicu,

Ornamenta enim certè nimia, & luxus ille vestium, ferè vbiq; hætenùs verisimile impudicitia: argumentum.

Cum videret cultum vtriusq; meretriciũ; Ouid. lib. de arte.

Ouidius datis legibus cultus temperati, subiicit, *Cætera lasciuia faciam concede puellæ.*

Et si quis malè vir querit habere virum; id est, luxum perimite meretricibus, & seminaribus.

Lin. dec. 3. lib. 9.

Claudiam Quintam (vel vt alij, Quintiam) matronam Romanam, dubiæ famæ fuisse refert Liuius, nulla quidem reddita causa; sed Ouidius apertè indicat, id a cultu nimio maxime illi accidisse.

Ouid. lib. 4. Fast.

Claudia quinta genus clauso referebat ab alto, Nec facies impar nobilitate fuit.

Castia quidem, sed non est credita, rumor iniquus Laferat, & falsi criminis altarea est.

Cultus, & ornatos variè sudisse capillos, Obsuit, ad rigidos linguaque prompta sonos.

Volaterr. lib. 17. comment. urbanorum etiam dicit fuisse propter mundiore cultum, & addit ad portam Collinam dextra via strata defossam.

D. Magdalenam idcirco tantum habitam dictamque peccatricem quidam opinantur, quod luxu vestium fuerit nimium conspicienda.

Clemens Alexandrinus lib. 2. Pædagog. *Ludo, ait, & admiror veterem Lacedæmoniorum ciuitatem, quæ solis meretricibus floridas vestes, & aurum mundum, gestare permisi, à probis mulieribus mundi studium auferens, quod solis meretricibus se ornare concederet.*

Non enim dumtaxat verba ipsa, & voces seu hominum

num

Aristot. 1. num seu brutorum, earum, quæ sunt in anima, passio-
perierm. num vel conceptionum sunt notæ, sed & ipsi motus,
Ouid. gestus, actiones, & alia signa permulta, vnde & illud
num signisque loquuntur.

Qualis enim vnusquisque est, talia loquitur & operatur,
 ait Arist.

Matth. 2. *Ex abundantia cordis os loquitur, & gestus & cultus e-*
rumpunt Ipse etiam incessus enunciat de homine.

Deinde; Forsitan non modò Herodes prodibat
 contus vt lamina, Herodias ornata vt meretrix,
 sed etiam oscula inuicem publicè in rheda intempe-
 ranter miscebant. Quidni? Solent enim huiusmodi
 nullo Sacramentali vinculo coniugari, minus pudori
 publicè exhibere, quam quos Deus legitimis matri-
 monijs coniunxit. Publicè enim procari, suauari, & ce-
 tera, nescio quæ agere & pari, nihil illos pudet, qui
 casti coniuges vix inter thalami cortinas ausint.

Fortè &
intempe-
stius of-
cula,

Ex his autem facile est cuius mediocriter prudenti,
 & emunctæ naris homini, diuinare, tam de adulteris,
 quam de legitimè coniugatis.

Sed Baptista noster repletus Spiritu sancto iam ex
 utero matris sue, ex prudentissimis & nascutissimis fuit.
 Ergò, ex cultu vtriusque, oculorum inuicè vibrationibus,
 & osculis quæ dati inuicem coram se, & accipi
 videbat, potuit non difficulter coniectare, legitimos
 coniuges illos non esse.

Vel cum
in Curia
fortè ver-
satus est,

Vel; cum Iohannes fortè in Curiam, ad Regem ven-
 dendi illius cupidum, vel accitus, vel sponte sua (vt
 Philosophi) docendæ regie familiae causa, aut liberæ
 regijs pedagogum diarium prastiturus venit, ce-
 tus non vacare maxima vtilitate, si optimus quis-
 que

Os tenerum pueri balbumque Poeta figurat:

Torqueat ab obscenis iam nunc sermonibus aurem:

Mox etiam pectus preceptis format amicis,

Afferri at is, & inuidia corrector, & ira;

Quod e-
mnino
non de-
deceat san-
ctos,

aut Regi ipsi ac Reginae, consilia salutaria, pro-
 claraque exempla daturus, & Euangelium iam
 in po

in populis pullulans, etiam in Curia disseminaturus, lectione atque expositione scripturarum; tum potuit audisse & vidisse, quæ postea tam distinctè reprehendit.

Quidni? An non & alius aliquis ex priscis illis sanctis viris, nunc huic, nunc illi Domino se vendebat, ut per occasionem seruitij, Christum totis familijs imprimeret?

Nam etsi, tam Iohannes quam Elias prandebit olus patienter, tamen & adesse aliquandò & Regibus vii, liceat, imò & deceat, non ut, Aristippi instar, ibi parasitando vinctè & lautè viuat, bibatque, sed ut, pro parafito doctorem, monitoremque sincerum ac severum præstet.

Imò est aliquando necessarium,

Omnia enim cum abundè habeant Potentes, vnù hoc ferè nõ habet, nempe qui ipsis verù dicat. Ex eremo, ex monasterio est ipsis in Curiam importandum.

Cic. lib. 1. off. Præclare scriptum est à Platone, non nobis solum nati sumus.

Ibid. Homines hominum causa esse genitos, ut ipsi inter se alius alij prodesse possent.

Idem lib. 3. de Finibus sub Catonis persona. Cùm autem ad tuendos conseruandosque homines, hominem natum esse videamus: consensaneum est huic nature, ut Sapiens velu gerere & administrare Rempub. id est, aliquid saltem agere, aut aliquid de suo remittere, Reip. bono, ut est, ex Eremo & solitudinis paradiso, in oppidum velut carcerem prodire, ad concionandum, docendum, monendum &c.

Cic. lib. 1. off. Veri inuestigationis Studio à rebus agendis abduci, contra officium est.

Quod est contra sedentarios illos quietis suæ adfectatores, qui Philosophos ad Rempub. ne accessuros quidem putant, nisi coactos. Cic. 1. off.

Cic. orat. pro Sext. de Epicuro. Sapientem omnia sua causa facere, Rempub. capessere hominem benè sanum non oportere.

Id enim est nimium se & sua querere, & philautia illa laborare.

Quod nolle, est ni-

Id, est

mis phi-
lanti e. e,
And. 9.

Id, est cum Liua, de regno lignorum tētata, respō-
dere; *numquid possum deserere pinguedinem meam, quā
Dij vtuntur, & homines: & venire, vt inter ligna promo-
uear?*

V. I cum ficu; *Nūquid possum deserere dulcedinem
meam, fructusque suauissimos, vt ire, & inter cetera ligna
promouear?*

Vel cum vite; *Numquid possum deserere vinum meum,
quod laetificat Deum & homines, & inter ligna cetera pro-
moueri?*

Scilicet, ipsorum sensu, *Benè qui latuit; benè vixit.*
Ouid.

Ouid. lib.
trist.

Nec vixit malè, qui natus moriensque fefellit. Horat.

Horat. l. 1.

Vide Plutarch tom. 2. moral. libell. 8, an benè actum sit

ep. ep. 17.

latenter esse viuendum.

ad Scenā.

Id est fugitare laborem, sectari vmbas & otia, do-
ritatis totius esse expertem, nulloque sensu fratem
seu boni seu mali tangi.

Id est, instar simulacri muti, in sua quasi basi se-
per haerere.

Id est nimis rigidè illud Christi de Magdalena, in-
terpretari; *Maria optimam partem elegit, quæ non aufer-
tur ab ea.*

Audiendum nonnunquam & illud eiusdem, *Non
accendit lucernam, & ponit eam sub modio, sed super candelabrum,
vt omnes qui in domo sunt lumen videant.*

Baptista igitur noster, fortassis aliquandò ex
Eremi paradiso egressus, in Curiamque ipsam Herodis,
charitate hinc educebat & illuc introducente in-
gressus, ibique aliquot vel horis tantum versatus, ve-
dere illic potuit Herodem cum Herodiade aliter, quàm
maritaliter, & lasciuus (vt tales solent) se gerentem
videre ibi potuit & audire, quæ noluisse; vidit non
Curiam sed merum lupanar, non aulam sed caulam
arierum & hircorum, vel aram malorum & scelerum
vel haram ferè dixi porcorum.

*Peccatum suum sicut Sodoma prædicauerunt; Herodes
dem Herodes, in mensa, coram filia impudenter
culabatur &c. itaque oculus auritusque iam red-*

adulterio similis vitæ, probabiliter adulteros esse argumentatus est, aulusque est candidè Regi dicere; Non licet tibi habere eam.

Ita demum ex Eremito erumpere vtile est.

Theodoret. l. 4. c. 34. Isacius Eremita Valenti Imp. Arriano aliquando ad bellum in Gothos proficiscenti, eremo egressus oboccurrit, & frænum equi tenens, Quo pergis (inquit) qui contra Deum rebellasti, & à Deo deseruis es: Hos enim Barbaros contra te excitavit, sicut tu contra Ecclesiam Catholicam, Hereticorum linguas acuisisti. Cessa ergo, & Catholicis Ecclesiis redde, vel ex prælio nunquam vivus reuerteris. Dictum factum.

Et contra
sanctissi-
morum
exempla.

Idem lib. 4. c. 24. Aphrates monachus, cum audisset... hæreseos Arianae pestem in civitate Antiochena grassari, relicta solitudine, in urbem properavit. vbi cum in ipsum Imp. Valentem incidisset, interrogatus, quid monachus in urbe faceret, respondit, se venisse, ut pro eius oraret imperio, quod quidem, quamdiu licuit iuxta monasticum morem, in eremo fecit; at sicut iuencula aliqua in thalamo paternarum adium sedens, statim ut audiret inferius esse aliquos, qui ignem summitterent, si prudens & provida esset, huc atque illuc concurreret & flammam extingueret: sic te (inquit) o Imperator, in domum Dei, quæ est Ecclesia, hæreseos flammam immitteute, mearum partium esse iudico, private contemplationis studiis relicta, incendium hoc, si possum, obprimere.

Plato desertis tantisper Academiae suæ gymnasijs, in Siciliam ad Dionysium nauigavit, sperans se cõsecuturum, ut Dionysius ageret omnia decretis philosophiæ, & ijs quasi legibus vteretur, eaque factis representaret, sed Dionysium inuenit instar libri cuiusdam, in quo quæ scripta sunt, rursus expungi solent, iam maculis & sordibus refertum, neque tincturam tyrannidis dimittentem, quam temporis longinquitas impenetrabilem iam, indelebilemque reddiderat.

Si Dioni tamen Plato mansisset incognitus, non fuisset

fuisse Sicilia liberata.

Frequenter, & Sacerdotes pios, & Concionatores doctos in Curijs Regum versari, è re est & Regū & regni, sed Concionatores fortasse magis. Nam et si Sacerdotes bona à Deo non sibi tantum & suis, sed in commune omnibus ciuibus ac Regibus maxime precantur, vnde & honorem ipsis haberi oportet, non tamen illi neque Deum neque Diuos faciunt honorum largitores, sed cum tales sint, ille natura, illi gratia, eos obsecrant; Concionatores autem sancti, aut Philosophi solide Christiani, cum Regibus versantes, iustiores faciunt eos, moderatiores & ad beneficentiam propensiores. Quocirca nunquam satis possunt honorari.

3. Ex ore
ipius Re-
gis,

* 3. Confessione Regis publica, aut consultatione. Notum est, eos, qui vndique veniebant ad Iohannem baptizandi, solitos fuisse peccata confiteri.

Et Marc. 1. Qui morè confitèdi peccata, ante baptismum Iohannis, sequutus, Matth. 3. Tunc exibat ad eam Ierosolyma, & omnis Iudæa, & omnis regio circa Iordanem, & baptizabatur ab eo in Iordane, confitentes peccata sua; non modò generatim, sed & speciatim quædam, quæ indicabant & grauiora, & sibi vitiosa, vt Publicani & meretrices turpissimum quæstum, milites impietates suas, & rusticorum concussiones &c.

Certè iam olim apud Iudæos erat in vsu quædam confessio licet non qualis nunc nostra, sed publica, cum Pontifex adducebat hircum execrabilem, & ipse confitebatur peccata sua, & populus cum eo, quæ à hircum omnia transferebantur.

Paulus Palatinus in hunc locum Matth. 3. Nec mihi est incredibile (inquit) multos auditorum Iohannis peccata sua publicè confessos: Quid enim non faceret, aut non impetraret ab auditoribus sanctitas tùm publica, Iohannis forsitan iam iam id suadentis, vt sic quoque pararet viam Confessione paulò post à Christo instituendæ?

Qualis qualis confessio illa tunc baptizandorum fuerit, nonnulla certè fuit, vt: grauiter se in Deū peccasse, vitæque correctionem, & de commissis peccatis sententiam

rentiam profitendo, vt insinuat Hesselius.

Gregorius quoque Nazianzenus insinuat, in primitiua Ecclesia aliquam ante baptismum confessionem premiti soluisse.

Greg. Naz. orat. 40. in sanctum baptismum. *Ne peccatum tuum confiteri graueris, sciens quo pacto Iohannes baptizauerit: vt per huius vitæ pudorem, futuri seculi pudorem ignominiamque fugias (nam hoc quoque sempiterni illius supplicij pars est) ac perspicuum facias, te seridæ aque ex animo peccatum odisse, dum illud tanquam contumelia dignum traducis, ac velui ludibrio exponis, de eoque triumphum agis.*

In qua opinione se fuisse satis ostendit Iacobus Billius, qui eam orat. latinè vertit, aut certè is, qui notas ad eam marginales fecit, cum ad illa Gregorij verba posuit in margine (*Confitebantur baptizandi.*)

Ne verò opinaremur, Gregorium intelligere de confessione implicita, id est, ea, qua nos peccatores summatim atque vniuersim confitemur, illo ipso facto, quo ad Baptismum peccati remedium accedimus, etiam Nicetas, qui Gregorium panè paraphrasticè interpretatur, hic vsus est verbo expromendi, quo significari videtur expressa oris confessio. *Ad hæc (inquit) cum exploratum habeas eos, qui à Iohanne baptizabantur, id in more posuim habuisse, vt peccata sua confiterentur, fac tu quoque peccata tua expromas &c.*

Neque tamen idcirco credendum, confessionem illam, si qua tunc ante baptismum fuit, fuisse partem Sacramenti Pœnitentiæ, aut absolutionem, quæ nostræ datur, obtinuisse, non; quoniam Baptismus liquid est ianua Sacramentorum, nec vllum ritè cuiquam dispensatur ante Baptismi susceptionem; sed fuisse nostræ confessioni Sacramentali similem, tum qua auricularis esset & sigillata, tum qua ex contritione aut adtritione saltem procedere illum oportebat, tum denique qua remissionem illorum quoque obtinebat, nõ per absolutionem, sed per lotionem, seu baptismi susceptionem.

Iohanni
Hesselius
in c. 3.
Matth:

(Qui mos
etiã olim
in Catho-
lica).

Etiam sua,
baptizari
volens,
confessus
est,

Sed non
deferuit;

Vel de il-
lis sumū
casū Cō-
scientiæ
Doctore
Baptistā,
alias con-
suluit,

Vti & alij
multi.

Herodes ergo Iohannis tam libens auditor, & qui
audito eo tam multa faciebat, forsitan etiam baptismum
ipsum cum cæteris suscipere gestijt, itaque & peccata
sua, cæterorum more, maximè adulterij huius cum
Herodiade fratris sui Philippi vxore publicè confes-
sus est; sed quòd aliter vitam instituere nollet, neque
vellet Herodiadem dimittere, meruit fortè baptismū
sibi à Iohanne denegari; vel, si fortè etiam baptizatus
est, pactus antè, mox à Baptismo Herodiadem aba-
cturum; fortè iterum ad Iohannem in deserto concio-
nantem audiendum ausus est cum sua eadem Hero-
diade, nondum iuxta pactum dimissa redire.

Iohannes igitur obstinatè adulterum esse illum
hinc facillè intellexerit, & cum qua, & cuius vxore.

Quid opus Iohanni fuit alio indice, quum habue-
rit confitentem reum?

Vel fortassis (quidni enim in re tam dubia sepe di-
cam fortassis? nobis aliquando alia ex alijs diuinan-
da, vti & in sequentibus, cum de Herodiadis insidij
agendum erit;) fortassis inquam & ipse Herodes fu-
rijs scelerum suorum agitatus, ad Iohannem, vt ma-
ximum tunc Casuum Conscientiæ Doctorem venit,
proponens pleraque mala sua, & inter cætera adu-
terium hoc suum, & cum qua, & cuius vxore, &
quomodò per dolum abrepta &c. & quærens, an in eo
perseuerans saluus esse non possit, ac tùm Iohannes
respondens, dixerit priuatim, *Non licet tibi &c.* perissi-
ni Herodiadem dimiseris.

Quidni nostrum hoc fortassis hic admittatur?
Multi enim sanè alij ita ad Iohannem consulendū
accesserunt, cùm de securi ad radicem posita, & sem-
piternis ignibus sermonem habuisset.

Luc. 3. Interrogabant eum turbe, dicentes: *Quid ergo fa-
ciemus?* Respondens autem, dicebat illis: *Qui habet duas tu-
nicas, det non habenti, &c.*

Venerunt autem & Publicani, vt baptizarentur, &
dixerunt ad illum: *Magister, quid faciemus?* At ille
dixit ad eos: *Nihil amplius, quàm quod constitutum est
vobis faciatis.*

Inter-

Interrogabant autem eum & milites dicentes: Quid faciemus & nos? Et ait illis: Neminem concutatis, neque calumniam faciatis: & contenti estote stipendijs vestris.

Quidni & Herodem etiam sic ad illum accessisse opinemur, multa de multis, ex illo Nauarris omnibus doctiore Casuista, quærentem & consulentem?

Nam quando tandem, aut ubi, potuit Iohannes Herodem de omnibus eius malis arguere, ut fecisse dicit Evangelista? ubi, & quando potuit Iohannem Herodes tam sæpè & tam libenter audisse? ubi, & quando potuit tam multa ex eo didicisse, quæ audito eo faciebat (quæ omnia autores habent Evangelistas) cum tamen sola adulterij distincta & expressa reprehensio memoretur, si non Herodes aliquando (sicut nunc diximus) cum Iohanne, de casibus & crucibus Conscientiæ suæ, consultarit? Ego certè arbitror consultasse.

Iohannes ergò hac quoque via, potuit adulterium hoc, & omnes eius circumstantias, & cætera Herodis scelera didicisse, ut sic tam distinctè deinde de omnibus priuatim publiceque loqueretur.

Sed ais, non decuisse nec potuisse Iohannem, quæ hac via cognosset, publicare.

Respondeo, publicam fuisse illius temporis confessionem ut antè dixi. Iohannem itaque nil nisi in iam publicata & nondùm emendata, rectè declamasse.

Item; Eum qui rem vnã duplici via cognorit, nempe Consultationis sub bonæ fidei sigillo, vel Confessionis etiam Sacramentalis; & deinde etiam via Publicæ confessionis, posse de re illa, nulla neque confessionis, neque confessi iniuria, loqui tota libertate, de ut re alia quacunque.

Item; Herodem cum ex Iohanne multa de se diceret, quæretet, fidem silentij non postulasse.

Quod vltimū etiā valdè probabile.

4. Delati-
one pri-
uata,

* 4. Delatione priuata vnus boni viri, vel pauco-
rum.

Forſitan vir bonus quiſpiam è multis vnus (& quis ſcit, an non Philippus ipſe, vim hic a fratre paſſus: vel forte prima vxor, quã ſceleſtus ob pellicè vnã repudiarat?) ad Iohannem venit, ſclerum omnium, & maximè adulterij huius fidelis narrator, cui Iohãnes fuerit beneuolus & attentus tanti ponderis rerum auditor.

Vel Phi-
lippi fra-
tris,

Vel vxoris
iam ab
Herode
repudia-
ta.

Quis ſcit, an non ita ille ad Iohannem? Ah! Pater ſancte, quam nunc omnia peſſum eunt! quanta toto Galilææ regno morum corruptela! *A planta pedis vſque ad verticem non eſt in eo ſanitas.*

Vel cuiuſ-
cunq; viri
boni, a-
pud Bap-
tiſtam de
Rege cõ-
gucētis.

Quomodò enim aliter accidat? Nãm etiã ipſe Rex noſter Herodes, manifeſtarius eſt adulter, & quidem pro pudor! cum coniugata: cum affini, cum vxore ſcilicet fratris ſui Philippi Herodiade, exemplo fanè peſſimo. Res enim ad eò publica eſt, vt vberuli in ofſicinis de eo garriant & paſſim cantilent.

Neque ea res in Dei offenſa, & infirmiorum ſcandalo conqueſcit; etiã ea res in regni, noſtrique ruinam, & meram obpreſſionem euadit.

Tributa ſcilicet tributis idcirco adiunguntur, imperantur, extorquentur.

Illam enim Herodiadem, & filiam eius Salomen, ita domi Rex habet in delicijs, vt in luxum conuiuio- rum prolixorum, & quotidie repetitorum, in ludiones, in cytharædos, in choreas, in Caruas nihil ſatis eſſe poſſit. Indicas aurifodinas ea vita poſſit exhaurire.

Pſal. 44.
Pſal.

Procedit adultera quotidie in veſtitu deaurato & quotidie nouo; circumamicta varietatibus & filia eius circumornata vt ſimilitudo templi. In luxum, illam quaſi in baratrum, tributa quæ pendimus, totumque ærarium inexplebiliter effunduntur. Succedunt inno- rim exactiones exactionibus, noſtris non parcunt.

qui sic profundunt sua, nec finis sua profundendi, sic semper sperantibus aliena.

Milites interim, quibus dixisti, ut viuerent contenti stipendijs suis, neminem concuterent, nulli calumniam facerent, Deus bone! ut nos habent, ut concutiunt, ut deuorant!

Nam qui aliter? Stipendia illis nulla. Omne enim, quod ex tributis aurum, in stipendia militiae Martis colligitur, in stipendia militiae impurae Veneris, dissipatur. Dum miles esurit, Herodes cum illis sanguisugis suis & nostris ebrius est.

Militem interim quis fame mori iustum putet? In nos supra tributa omne nutriendi quoque militis onus, viribus certe nostris grauius, recumbit; liberis interea nostris quotidie in agro sudantibus, & fame momentibus. Ah! pater mi, pater mi, curus Israel & auriga eius!

Nec de his quidem securè cuiquam nostrum licet vel verbo mulitare, metu tyranni, cui nihilo plus est cinem, quam pullum trucidare! O quot ille iam innocentum inortibus habet cruentatas manus! Passim cruce; passim rotæ; passim dissecta innocentum membra pendent tabo fluentia.

Pater mi, curus Israel & auriga eius, & Regni & Regis miserere. Si quid potes (potes verò multum) adiua nos, & Regem, & Regnum.

Regem, ut illum adulterij ad eò publici, vel clam vel palam pro tua ingenti tam prudentia, quam dicendi in vitiosos omnes libertate & iure) corripias, ne ipse, & gens tota, tanto impudicitia exemplo, pereat.

Regnum, ut porro desinat Rex regere illud in virga ferrea, aut cadere scorpionibus; incipiat vel tandem regere in virga filiorum; temperet à tributis ad eò grauibus exigendis; militi aut fame morituro, aut nostra inedia victuro, stipendia deinceps numeret; à cadibus & nobilium & innocentis plebeculae abstineat; reddat denique quam obpressit libertatem. Si vis, potes.

Hæc vnus potes, aut nullus.
Vides enim quam te iã & libenter audiat, & quàm
multa te audito faciat.

Eiã Sancte pater, etiã hic nostri miserere, hic o-
stende & quàm benè plebi velis, & apud Regem quid
possis. Hic demum ostentanda potentia est.

Hæc & similia, vel vir quispiam bonus, vel multi,
vel Philippus Rex, vel prior Herodis vxor, apud Io-
hannem dicere potuerunt.

An ali-
quando
liceat vni
de proxi-
mo male
loqui, &
alteri au-
dire,

Neque tamen narrator, neque auditor turpitudi-
nis alienæ, peccauerunt, quoniam vterque (saltem Io-
hannes) zelo charitatis & correctionis Herodis, ille
dixit, iste audiuit.

Non enim semper in vitio est, qui de proximi vitij
vel narrat vel auscultat.

Fiunt enim quadam in speciem mala, tamen
benè, & magno merito, vt contra sæpè fiunt bona
malè, vel cum peccato, vel nullo merito.

Videndum } 1. Cui dicatur;
enim hic } 2. Qua fini.

* 1. Cui dicatur, An ei qui mederi velit, aut possit: òm-
enim, nisi aliundè actus ille virietur, potius fieri vide-
tur cum merito, quàm cum peccato.

* 2. Qua fini, an } 1. Infamandi;
} 2. Consolandi sui;
} 3. Corrigendi,

* 1. Infamandi. & detrahendi, vel ex odio, vel ex in-
uidia, vel ex maledicentia mera; tùm enim graui-
ter, & ferè immedicabiliter, in charitatem pecca-
tur.

* 2. Consolandi sui, vel animi leuitate, vel lingua
mobilitate; tùm pro qualitate dictorum, grauium vel
leuiculorum, vel grauius, vel lenius peccatur.

* 3. Corrigendi errantem, & seruato ordine; tùm
id gratiam habet, si non apud homines, certè ap-
ud Deum; quo fine, qui de Herode apud Iohannem,
quæ supra diximus, dixere, dixisse credibile est, vti ego
nuper

nuper Romæ apud Paulum V. multa & grauia eadem fini.

Et profecto, expedit omnino aliquos esse, qui hoc studio vitia Reipublicæ ad Censores & correctores Ecclesiasticas deferant, ipsosq; Ecclesiasticas nonnunquam ex alijs oportet sciscitari, quæ vitia in illis aut vrbibus aut locis regnent, in quibus Conciones sunt habituri, quum vbiq; ipsi ad resciscenda & spectanda oculis omnia presentes esse non possint, vt singulis quibusq; locis congrua importet argumenta, quasi medicamenta.

Sanctus quisque Prædicator prius in Auditoribus suis qualitatem vitæ considerat, & tunc demum ad erudiendum congruam vocem Predicationis format. Non enim vna eadē que cunctis exhortatio conuenit: quia nec cunctos par morum qualitas adstringit, ait prudentissimè Gregorius.

Consiliū
Reip. salu
tare.

D. Gregor.
in illud
Iob. 38.
Quis dedit

Eccl. 11. Priusquam interroges, ne vituperes quemquā: gallo inquit, corripe iustè, & quidem iustè, id est vel seuerè nulli parcens, vel cum moderamine inculpatæ censura.

Nisi enim vel bonus quispiam vitia maximè reprehendenda spontè deferat, vel ipse Concionator diligenter illa exploret, pugnabit sæpè quasi in incertū, & quasi aerem verberans, cum in vitia declamabit.

Taxabit illic incognita scelera, notissima & vilitissima silentio præteribit. Notabit auaritiæ prodigos, auaros prodigalitati &c. adpinget stultibus aprum, vt quidam loquitur.

Horat. in
arte.

Vt inistoris est, scire, quæ quibus locis & nundinis optimè vendantur; alioqui enim frustra, in Iudæam aut ad Iudæos aget venales porcorum greges, quibus Iudæi omnino non vescuntur; aut tincturas, & peregrinos cultus Lacedæmonem inuehet; cum Lacedæmone nullè, præter meretrices, fœminæ illis vtantur; sic ante omnia fuerit prudentis Ecclesiastæ, nôsse, quæ in quibus locis peccata vigeant, nisi velit sæpè Sodomis in Simoniam otiosè declamare, prætermis- sis non nominandis Sodomorum turpitudinibus; I-

rosolymis verò, in confessu Sacerdotum templi Salomonis agens, omissa Simonia & columbarum fidei venditione, Sodomiam, quæ ibi nulla sit, irritis conatibus flagellare; aut Spartæ, ubi nulla sunt adulteria, in adulteros multa & sapè dicere &c.

Ut *Non omnis fert omnia tellus* mercimonia; sic nec peccata.

Pro morborum, aut vlcera varietate, varietate medicamentorum necessaria, ne vno collyrio, (quod proverbio dicitur) omnium æquè oculi inungantur. Sed de his satis. Ut autem demus eos, qui apud Iohannem ita de Herode loquuti sunt, detrahendi magis quam corrigendi studio, loquutos; non ideo tantum Iohannes illorum auditor culpandus, qui scilicet audierit, studio aliquando opportunè corripiendi Regis & corrigendi, & malum benè bonus acceperit. Sinistra datum, dextra exceperit.

Sed & notandum, quamquam calumnia contra sapientem, & malorum non infimum est detractio, & sparsio vocum in vulgum ambiguarum de vita preciorum, maximè eorum qui nobis imperant; Deum tamen sapientissimè magnum illud malum esse permittere, illoque uti optimè, ut sic multos aliquando extra officij aut ordinis sui metas progressuros, & metus linguarum maledicarum & mala fama conuenient, vel iam terminis egresfos, egredi compellat, & velut redigat in ordinem, Concionatoribus hinc occasione in personas infames publicè declamantibus arripientibus.

Morborum enim corporis, cum multa sint remedia; morborum animi, vnum & panè solum est, otia libera.

Plut. traç. Diogenes, senso meo, non male, quum atebat, esse homini, aut fidei amicis, aut aceribus inimicis, quos fidei amici moneant liberè & candidè, inimici acerè darguant & reprehendant, utriq; nihilominus salutem emendandi sui, præbeant. *Ex Plut. & Laert.*
Laert. l. 6. Cic. in Laelio. Scitum est illud Caronis. Multo melius quibusdã acerbos inimicos mereri, quã eos amicos, qui
Philos.

Auditor detractoris potest aliquando esse sine culpa.

Ex detractioe multam bani,

Et ab inimico plus quam ab adulatore

videantur: illos verum sepe dicere, hos nunquam.

Is canis fortassis Domino suo commodior, qui sapientissime temere, in amicos æquè ut inimicos latrat, quam qui semper mutus sit, & silentio suo familiæ proditor: commodior rursus, qui somnos Domini non raro vanis latratibus interturbat, quam qui nunquam ne Caco quidem ipso domum suffodiente, & avertens boues in suum antrum pertrahente; sic inimicus & Momus, nihil non mordens & carpens, mihi vilior, quam blandissimus quisque amicorum, nihil non laudans aut dissimulans.

Amylas silentium perdidit, quibus plus profectò profuisset, semper, ut prius, frustra ciues ad arma panicis terroribus & clamoribus vanis, quasi hoste portis imminente, citari, quam dum omnis nulla certa causa clamor edicto prohibetur, ne tum quidem clamatum ad arma fuisse, quum iam verè victor hostis intrabat.

Theopompus itaque prudentissime constituerat, qui sibi in agendis studiosè contradiceret, qualè nos gallicè (*controlleur*) appellemus. *Valerius Maximus* li. 4. cap. 1.

Horatius in arte etiam admonet Poëtas, versus nouiter tornatos, syncero, rigidoque Censori, & amico vero (ut *Quintilio*) ante editionem ostendere, qui inexorabiliter iubeat *malè tornatos incudè reddere versus.*

Qui Rhetoricen Ecclesiasticam tradunt, iubet non-Ludou. uum Oratorem, sibi amicum fidum constituere audi-Granat. in- torem, inspectorem, & seuerum censorem, Rhet. cuius admonitu corrigat, si quid dicendo peccat.

Philippus Macedo Alexandri Magni pater, acutè, quid detractio, aut sinistrior de Regibus sermo, ipsis profit, vidit, qui suos seu detractores seu obloquutores, suos ad Virtutem adiutores appellabat.

* 5. Publica vulgi fama, q. videri cuiq; possit verisimilis. Credibile, vitia Herodis etiã interiora deserti, & sylvas ma.

sylvas Eremi ipsius Baptistæ, fama perferente, pertrâsse.

Virgil 4.
Æneid.

Fama malum, quo non aliud velocius ullum,
Mobilitate viget, viresque adquirit eundo,
Parua metu primo, mox sese attollit in auras,
Ingrediturque solo, & caput inter nubila condit,
— pedibus celer, & pernibus alis;
Monstrum horrendum, ingens, cui quot sunt corpore plu-

une,
Tot vigiles oculi subter (mirabile dictu)
Tot lingue, totidem ora sonant, tot subrigit aures,
Noctæ, volat cæli medio terræque, per umbram
Stridens, nec dulci declinat lumina somno.

Luce sedet custos, aut summi culmine tecti,
Turribus aut alis, & magnas terras atq; vrbes,
Tâm ficti praviq; tenax, quàm nuntia veri.
Hæc tùm multiplici populos sermone replebat
Gaudens, & pariter facta atque infecta canebat.

Veteres per Pegasus, celerè celebrèq; illū Belletriphōtis equū, pænè aligerū, & velut alatis pedibus celerissimè aera peruolitantem, citatissimum famæ cursus intellexere.

Vix hodiè Herodes Herodiadem raptam in Regiū adduxerat, & ecce crastino in ore est iam omni populo; ipsi sinapis emtores pueruli, adedò rumore illius adulterij pleni sunt, vt passim eructent.

Turbæ Publicanorum, Militum, Pharisæorum, populorum, ad ripam Iordanis spectantes, dum Iohannes, è cauerna sua, vel concionaturus vel baptizaturus prodeat, tâm frequenter clareque de Herode & Herodiade murmurant, vt reboet ipsa spelunca eorum moribus; vt Echo ipsa in Iohannis antrum clarissimè renuntiet; vt Iohannes prodiens, & per mediam turbarum ordinem turbam in suggestum procedens, modò ex his, modò ex illis, vel nolens exaudiat, Herodem & Herodiadem, quondam fratris sui Philippi vxore, fraudulenter abrepta, commisceri &c.

Fallor? alia enim Regum, alia plebeculæ peccata accidunt, Auditores, alia omninò, quorum aspectu

sanctissimos illos esse oporteret.

III.

Quae singulariter peccatis Potentiorum accidant.

Peccatis potentiorum accidant quinque.

Omnia enim & vndique circumspicienti mihi, obcurrunt quinque notatu dignissima, quae potentiorum peccatis accidunt, quorum singula debeant ipsos vehementer in officio continere.

- 1. Grauiora censentur;
- 2. In Deum magis redundant;
- 3. Grauioris contagionis;
- 4. Diuturnioris memoriae;
- 5. Notiora.

* 1. Grauiora censentur, vbi caetera sunt paria. Stoicorum enim, qui peccata omnia paria adfirmant, iam pridem e Christianorum scholis explosa sententia est.

1. Ut grauiora censentur peccatis caeterorum;

Illam recepta est, quae dicit, Adgrauat Ordo, Locum, Peccata, Scientia, Tempus.

D. Gregor. Quo status altior, hoc casus grauior.

Omne animi vitium tanto conspectius in te

Crimen habet, quanto maior, qui peccat, habetur.

Plinius (ec. ep. 87. libr. 2. Vique in corporibus, sic in imperio grauissimus est morbus, qui a capite diffunditur.

D. Greg. homil. 17. in c. 10. Luc. Nullum puto fratris carissimi ab alijs maius praedicium, quam a sacerdotibus (& Potentibus): olerat Deus, quando, eos quos ad aliorum correctione posuit, dare de se exempla prauitatis cernit; quando ipsi peccamus, qui compescere peccata debuimus.

Ut Muscen professo, & Chorago seu Cantorum rectori, errare, & cacophonia peccare, turpissimum; ita Principi seu sacrorum seu murorum cuiusq; nequiter viuere, intolerabile.

Quam turpe obijci, sicut tenebrae eius, ita & lumen eius? Vel sicut populus, sic Sacerdos?

si lumen quod in te est, tenebrae sunt, ipsae tenebrae quantae erant?

* 2. In Deum magis redundant. Populus enim tum in Deum Deum

magis re-
torquean-
tur.

Deum grauiter & crebro blasphematur, qui tales vel de-
derit Principes vel diutius ferat.

Vbi oculus ille, & auris cœli, videns audienſq; con-
nia? inquit. Vbi erat tum Dei ſapientia, vbi ſenſus eius
cum hunc adulterum, parricidam &c. euexit ad reg-
num? quid cogitabat? &c.

Vbi verò etiam nunc eius prouidentia? vbi Iuſtitia
Adſpicit hæc? ſi adſpicit, cur tam diu, tam æquis ocu-
lis? An Bonus, qui punire hæc, ſi poſſit, nolit? An On-
nipotens, qui deturbare de ſolio, & perdere ſceleftum
ſi velit, non poſſit? & mille cuiusmodi.

Princeps enim iniquè agunt, & nomen meum tota die bla-
phematur. Iſai.

2. Reg. 12.

Blasphemare feciſti inimicos Domini, ait Nathan
Dauidem, poſtquam adulterium homicidio cum
lâſſet.

Blasphemare tum ita illi potuère; Itane: taleſcit-
tiam eſſe Reges lex illa diuina, per Moysen data, po-
mittit?

4. Reg.

Hocine eſt *ius Regis* etiam in populo illo Dei,
alienis toris inſidiari? &c.

Et verò quorſum deiſci Saulem, & ſuccederet
lo deterior? Loripedi truncus, & luſco cæcus? ut eſt
prou.

3. Graui-
oris ſine
contagii.

* 3 Grauioris contagionis. Vitia enim priuatorum, ma-
bi ſunt; in magiſtratu autem poſitorum, peſtes.

Quæcunq; in iſtis vel affectio, aut mutatio exor-
rit; eadem mox in toto populo conſequetur.

Cic. lib. 3. de Legibus, Non ſolum vitia concipiunt
ſed ea inſundunt in ciuitatem.

Plus exemplo, quàm peccato ipſo peccant.
Eſt ſc. Regum ſimia populus, & quaſi parafiticus.
ſi dixerit eſtuſ, ſudant.

Cic. 2. de Legibus, Ego, nobilium vitia viſtuſque ma-
iores mutari ciuitates puto, plures exemplo, quàm peccato
nocent.

Irem 3. de Leg. Nèc enim tantum mali eſt, peccare
eipſes (quamquam eſt hoc magnum per ſeipſum malum) qua-
tum illud, quod per multos imitatores Principum exiſtunt.

Vt eryngium herbam aiunt, si vna capella in os sumat, ipsam primum, mox totum gregem subsistere, donec accedens pastor eam ori eximat; ita cum Virtus aut Vitium, in principem incidit, multis e populo per illum vnum, illa prodest, illud nocet, vtrumq; transitione.

Tu rapere in altis docuisti impune Sabinas,

*Propertius
li. 2. eleg.*

Per se nunc Romae quidlibet audet amor, ait Propertius, Romulum alloquens.

Chabrias Atheniensium Dux, terribiliorem esse exercitum ceruorum, Leone duce, quam Leonum, duce ceruo pronuntiavit, & iure quidem; mihi certe etiam Respublica quamlibet exlex, sub Principe bono, videtur futura melior, quam sub malo.

Non videtis, ut quiuis e populo, mox ut nouum aut ornamentum, aut vestimentum, aut saltandi genus, ab Aulicis & nobilitatibus aliquod repertum est, crastino imitetur, & sic se comat, sic choreas agat.

Cyrus itaq; praeclare apud Xenophontem, qui existimabat, nullis legibus incitare se posse melius suos ad Virtutis studia, quam si se ipse prae omnibus virtute egregie ornatum exhibere parentibus niteretur. Animaduertente. n. se dicebat, meliores quidem fieri homines per scriptas etiam leges: at bonum Principem, oculatam legem hominibus esse quippe qui ipsos facillime & temperantes efficere, & intemperatè viuentes notare, castigareq; posset. Ac proinde dabat operam, ut quae ad Diuorum cultum spectaret, ea imprimis ipse curae sibi esse ostenderet; & quae sequuntur apud eundem alla, quibus suis prae lucebat Cyrus virtute exemplo.

*Xenopho
instit.*

* 4. Diuturnioris memoriae. Odium. n. ipsorum saeculis traditur.

4. Diuturnioris memoriae;

Seneca. li. i. de Clementia. *Quemadmodum Domini crudeles tota ciuitate monstrantur, inuisiq; detestabiles sunt; ita Regum iniuria latius patet, & infamia, & odium saeculis traditur.*

Scribunt in marmore laesi, non plumbi tantum lamina; & stylo quidem ferreo, quod

Nec poterit ferrum, nec edax abolere vetustas.

Ouid. in f.

Quadragesis post annis recessent, quae fecit Amalech. ne Met.

Vndè (putatis) tanta tamq; diuturna belli nostrati incendia, vt extingui toro panè saculo non possunt semi extincta retardescant?

In magnis scilicet, & à magnis, *la firebus*, vterq; sumus, iactant tam qui illarum sunt partium, quam qui istarum.

s. Et fiant
mag s
publica,

* s. *Notiora*. Vt profit alijs istud obseruare. Si non ca-
ste, saltem cauè; certè, aut nihil, aut valdè parum Po-
tentes iuuerit delinquentes.

Nihil operum quod non reueletur, maximè potentes experiuntur.

Vt in ima etiam abyssò crepitum ventris ediderint ipsa tandem accusatrix bulla emerget.

Et si in fornice, & in sacco (vt aiunt) peccauerint quàqua tandem patebit tamen ignominia.

Principum vitia mirè conspicua.

Perlucet omne regia vitium domus, ait Clytemnestra apud Senecam.

Senec. in
Agamem.

Plinius in panegyrico Traiani. *Habet hoc prima magna fortuna, quod nihil tectum, nihil occultum esse patitur: principum vero non modo domos, sed cubicula ipsa, intimo que secessus recludit: omniaque arcana noscenda sanè proponit, atque explicat.*

Cic. lib. 2. off. Si quis, ab ineunte etate, habet casum celebritatis & nominis, aut à patre acceptam... aut aliquo casu atque fortuna: in hunc oculi omnium conijciuntur, atque in eo quid agat, quemadmodum viuat, inquiritur: & tanquam in clarissima luce versetur, it nullum obscurum potest, nec dictum eius esse, nec factum.

Plutarch. tom. 2. moral. tract. de Reip. gerendis præceptis. *Qui Rempublicam gerunt, nõ ips tantum de publicè dictis factisque ratio est reddenda, sed & in cenam eorum inquiritur, & cubile, & matrimonium, & quidquid serij iocine agunt.*

Ipsi Curia suæ parietes, oculos, aures, & lingua contra ipsos habent.

Vt Solis Lunæque, maiorum scilicet Cæli luminarium labores, affectiones, ortus, occasus, eclipses, aut tenebras inusitatas, pallorem aut ruborem in-

tum, mox lippi & lufci percipiunt; sic mox popellus vitia Principum.

Alqua vna e stellis communibus illis vel non lu-
cet, vel e caelo cadere videtur? vix quifquam atten-
dit. Aliquis e plebe peccat? nemo vel tantillo aestimat.
Peccat Princeps? omnes sciunt, atque exaggerant. E
mulca faciunt elephantem; e gobiunculis, grandia
care.

Quam multis putatis fuisse & notam, & miran-
dam, vel illam Solis sub Iofue longiorem folito sta-
tionem; vel illam sub Achaz retroceffionem; vel il-
lam sub Chriſto moriente eiufde obtenebrationem?
Tam multi vitia Principum intelligunt, & obſtupe-
ſcunt.

Non poteſt, non, non poteſt ciuitas abſcondi ſupra mon-
tem poſiti a, vt ſunt Montes noſtri in Hannonia, aut vr-
becula Radicophani in Italia &c.

Cypreſſi ſcilicet in montibus, non porius, quam
myrica in vallibus conſpiciantur?

Nonne Reges velut cypreſſi in montibus, ſpectabi-
les vniuerſis; plebecula velut myrice in vallibus?

Ita illi toto capite ſuper eminent populo, tantum-
que extant.

Quantum lenta ſolent inter viburna cypreſſi.
Itaq; non eadem vulgusque decent, & lumina rerum.

Virgil.
bucol.

1. Quod frequens de ipſis vltro citroque
habetur ſermo, inquirendo, nar-
tando &c. Itaq; ſape alia quaerun-
tur, alia inopinata de alijs dicun-
tur, & diſcuntur;

Vnde fiat,
vt ita pub-
licentur.

2. Quod eorum ſalta multos attingunt;
3. Quod varij ex varijs Prouincijs & re-
gibus ad ipſos, ob cauſas varias, acce-
dunt, & quae in ipſis vel ipſi vide-
runt, vel ex alijs de ipſis audierunt,
ad ſuos quiſq; vt res nouas & pe-
regrinationis ſuae reſtes, libenter
perferunt.

Hinc autem
vulgò inno-
ſcunt peccata
principu, vel

4. Quod multorum inuidia patet. Omnia
L enina

enim *summa petit lior*. Inuidia autem malum oculatissimum, & cecissimum, facta atq; infecta diligentissimè renunciat.

5. *Quod ferè multos nbi iratos habemus* delicta vel iure vel iniuria castigati. Irati enim ob multam, ut se soluant, crebrò aut calumnijs, aut veris criminibus Iudices suos occurrant, & agrorum fræneticorum instar, medicos suos moribus delacerant.

6. *Quod quidam ed etiam inquirunt* vitijs dominorù suorù, ut suis que indè prætextum aucupentur.

Ne barbitonior quidem ipse Mydæ Lydorù regis, de auribus eius asininis potuit conticescere, quod in scrobem de illis immurmuraret; ac ne arundo quidem ibidem paulò post nata, & in fistulam à bubulco aptata. quoties enim illam bubulcus inflabat, nescit quid suaue de Amaryllide sua, ut sperabat, rediditram, toties illa inexpectatissimam illam cantenam cantabat, *Auriculas asini Midas habet*.

Nihil tam occultum, tamq; opertum in Regibus gestis, quod non reuelatur.

Elucescunt autem in primis Potentum libidines. Minimè verò omnium, Libidines ipsorum latere possunt, quamlibet occultis fornicibus se abdant poturati, quamlibet dicant, cū victis illis Susannæ poturatis, ostia pomerij clausa sunt, & nemo nos videt.

Stobæus ser. de Intemperantia. *Nec ignem vestitus occultare possibile esse dicebat Socrates, nec scortationem fædum peccatum, tempore.*

Principibus nihil suaserit, qui suaserit *Si non castitatem saltem caute; Iphis enim & castè & caute vivendū est, que ab omni specie mali abstinendum.*

Claudius profectò sanctissimè; *Hoc te præcipue*

Claudius. *crebro sermone monebo,*

de 4. Con. *Et te, totum medio Telluris in orbe,*

fulatū Hungarij, *Vivere cognoscas, cunctis tua Gentibus esse*

Facta palam, NEC POSSE DARI REGALI-
BUS *VSQVAM

*al. vsque

SECRETVM VITIIS. Nam lux altissima fati
Osculum nihil esse punit, la ebrasque per omnes
Intra, & abstrujos explorat fama recessus,

Hæc igitur Regum Magnatumque peccatis acci-
dunt Auditores, & quidem bono sanè ipsorum maxi-
mè, ut, vel saltem infamix metu, à sceleribus perpe-
trandis auocentur, qui se supra leges, & legum pœnas
putant.

(Plutarch. enim tom. 2. moral. tractat. an rectè di-
ctum sit, latenter esse viuendum; Ego inquit, sanè di-
cere non verear, ne si malè quidem vixeris, dandam tibi o-
peram esse, ut lateas, imò innoresce, redi ad sanitatem, cor-
rige peccatum. Sive virtus tibi adest, noli esse inutilis; sive
vitiis, noli negligere medicinam.)

Quid igitur mirandum, Baptistam etiam inter so-
litudines, tam singillatim scisse Herodis adulterium,
& cum cuius vxore, & cuius nominis, nec non cætera
omnia eius mala, quorum illū arguebat? Fama enim
quædam publica, illorum omnium nuntia, ad ipsum
quoque, ut ad reliquos omnes, peruenerat.

Vna igitur ex his via, vel his omnibus simul, factus
certior scelerum Herodis Baptista, non vobis videtur
iure, magna libertate dixisse, Non licet tibi habere vxorè
fratris tui?

E C H O

CONCIONIS VII.

THEMA. Dicebat enim Iohannes Herodi: Non li-
cet tibi habere vxorem fratris tui. Marci. 6. Mat-
thæi 14.

Facta repetitione vsitata, sic propositum;

Dicendum hodie
michi

1. Adulterium quid sit, & quomodo
grauè peccatum;
2. Quomodo aduersetur Matrimonij
bono;
3. Vter in adulterio peccarit graui-
us, Herodesne an Herodias. AVE.

L. 2

I. Adul-